

Francesca Zantedeschi

The Antiquarians of the Nation

Riccardo Rao

Università Ca' Foscari Venezia, Italia

Ressenya de Zantedeschi, Francesca (2019). *The Antiquarians of the Nation. Monuments and Language in Nineteenth-Century Roussillon*. Leiden: Brill, pp. 312

El 7 novembre 1659 el Rosselló, aleshores territori de llengua i cultura catalana, esdevingué part de França després de la signatura de la Pau dels Pirineus. No obstant això, la individualitat d'aquesta regió quedà inevitablement vinculada al món occità i al català, redescobrint una catalanitat del passat a través de la renaixença cultural que tingué lloc a França durant el Vuit-cents.

La identitat del Rosselló, amb els diferents àmbits que la componen, ve tractada per Francesca Zantedeschi a través de les pàgines d'aquest volum, el número 16 de la sèrie «National Cultivation of Culture», que aborda temes de nacionalisme - i regionalisme - cultural dins el segle XIX. L'autora, una recercadora interessada a la figura del Rosselló, així com als nacionalismes i la contextualització historicocultural de llur naixement, indaga les relacions i les interaccions entre nació i cultura, d'una banda, i entre regionalisme i nacionalisme de l'altre, dins el debat sobre les identitats nacionals.

El títol *The Antiquarians of the Nation* remet a la figura d'aquests arqueòlegs i filòlegs que contribuïren a la renaixença cultural francesa, recollint totes aquelles dades que resultaren fonamentals pel que fa a la recuperació del patrimoni i la consegüent consciència d'identitat que marcà les províncies de França, com el Rosselló; hi havia una intenció d'obtenir una renaixença a escala nacional, com

Edizioni
Ca Foscari

Submitted 2019-03-29
Published 2019-06-21

Open access

© 2019 | Creative Commons Attribution 4.0 International Public License

Citation Rao, Riccardo (2019). Review of *The Antiquarians of the Nation. Monuments and Language in Nineteenth-Century Roussillon*, by Zantedeschi, Francesca. *Rassegna iberistica*, 42(111), 249-252.

DOI 10.30687/Ri/2037-6588/2019/111/022

249

Estat francès, encara que, al final, el resultat fou evident dins l'esfera provincial, aconseguint la descoberta de més individualitats.

Els monuments artístics, lingüístics i arquitectònics representen el dipòsit de l'hereditat d'un poble i un concepte imprescindible si es vol afrontar qualsevol àmbit vinculat al patrimoni cultural d'un territori: per aquest motiu, la primera part del llibre - «Monuments» - és dedicada a aquest argument. El capítol està dividit en tres parts: «Tailoring the Repertoire of the French Nation» dona una contextualització historicocultural de França i les seves polítiques orientades a la recuperació del patrimoni antic i la valorització d'una identitat nacional; això permet d'establir i entendre l'escenari en què fou aplicada aquesta política, mitjançant la intervenció d'especialistes, analitzada detalladament en el capítol següent, «Antiquarians and Archaeologists: The Retrieval of Monuments in Roussillon». Aquí l'autora exposa els primers temptatius finalitzats a la preservació dels monuments nacionals, com ara l'*enquête pour la recherche des antiquités* i l'enquesta dins el Département des Pyrénées-Orientales següent, després, el viatge dels *Antiquarians* cap a la descoberta de la França medieval, la promoció dels monuments romànics i la recerca dels cèltics, etapa de la institucionalització arqueològica dins el territori rossellonès, sense oblidar el paper de la CTHS, el Comité des travaux historiques et scientifiques.

La segona part del volum - «Language» - està dividida en dos capítols: «Vernacular Languages to be Preserved as National Heritage: Catalan»; «The Long-Standing Traditionalist Approach to Language Studies». El primer, marca l'evolució dels estudis romànics introduint, en el segon, el connubi català-occità a través de la situació rossellonesa. Determinats subapartats tracten específicament els primers estudis sobre la llengua catalana i l'enfocament utilitzat pels *Antiquarians*, els filòlegs rossellonesos.

Si les primeres dues seccions del volum mantenen un context francès, la tercera i última - anomenada «Catalan Cultural Revival in Roussillon» - ve inserida dins un context català-occità. De fet, un dels dos capítols que la formen exposa les característiques que uneixen les dues cultures: «A Transnational Cultural Context: Occitans and Catalans», a partir del despertar de les províncies franceses, tracta la renaixença cultural occitana i la literatura provençal, la figura dels poetes, la relació entre Occitània i Catalunya, fins a la renaixença d'aquesta última. La segona secció, «Catalan Language and Literature in Roussillon, 1880-1906», aborda temes de llengua i cultura catalana de final de Vuit-cents, arribant a contextos més afins a la política, com el regionalisme i el *Primer Congrès Internacional de la llengua Catalana*, de 1906, verdadera etapa fonamental cap a l'estandardització de la llengua, analitzant també l'impacte que això tingué a Rosselló.

A través de les pàgines d'aquest volum és possible entendre la importància central dels monuments, com a eina de renaixença cultural.

La promoció del govern francès de l'època portà a una valorització de l'art medieval local de cada província, impulsant - inconscientment - el desenvolupament de la individualitat rossellonesa, a més de permetre la descoberta de l'art romànica al país. Al costat de la situació arqueològica no hem d'oblidar el paper del llenguatge, amb les llengües vernaculars - en particular la trobadoresca - i la literatura: pensem a les figures de Frédéric Mistral a Occitània i Jacint Verdaguer a Catalunya, o la influència dels trobadors dins l'escriptura d'un poeta tan majestuós com Josep Vicenç Foix.

Aquesta obra de Francesca Zantedeschi representa una flor dins un panorama literari relatiu al Rosselló bastant àrid, oferint una completa representació d'aquesta regió durant el Vuit-cents. L'autora aconsegueix combinar els seus dos principals interessos vinculats als nacionalismes i al territori rossellonès a través de contextos diferents, cadascun d'ells analitzats detalladament.

